

МВС України
Харківський національний університет внутрішніх справ

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ В КОНТЕКСТІ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ

Збірник тез доповідей
Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Харків, 23 квітня 2021 року)

Харків 2021

УДК 330:351.862.4](477)
Е45

*Друкується за рішенням оргкомітету
відповідно до доручення Харківського національного університету
внутрішніх справ від 24.03.2021 № 53*

Е45 **Економічна** безпека держави в контексті національних інтересів : зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 23 квіт. 2021 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків : ХНУВС, 2021. – 174 с.

У збірнику опубліковано матеріали конференції, присвяченої проблемам економічної безпеки держави, регіонів і підприємств та перспективам їх вирішення. Матеріали містять обмін результатами наукових досліджень, обговорення актуальних питань теорії та практики економічної безпеки. Науковці висвітлили власне бачення економічних проблем та шляхів вирішення потенційних фінансових загроз.

Видання призначене для науковців, викладачів, фахівців підприємств та представників органів влади, причетних до питань економічного розвитку, студентів.

УДК 330:351.862.4](477)

Матеріали викладені в авторській редакції з незначними коректорськими правками. Відповідальність за точність поданих фактів, цитат, цифр і прізвищ несуть автори.

© Харківський національний університет
внутрішніх справ, 2021

BEŁCH P.

MEASUREMENT OF THE ACHIEVEMENTS IN A TRANSPORT COMPANY DISTRIBUTING PETROLEUM FUELS.....	34
---	----

ISMATULLAH M.

CURRENT STATE OF THE DEVELOPMENT OF ENTREPRENEURSHIP IN AFGHANISTAN	36
--	----

YERALIYEVA F. Y.,

DAULIYEVA G. R.

GOVERNMENT ADMINISTRATION OF THE DIGITAL ECONOMY OF KAZAKHSTAN DURING THE PANDEMIC	39
---	----

АКІМОВА О. В.

ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ ЯК СКЛАДОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ	43
---	----

АЛЕКСЄЄВА-ДАНИЛЕНКО Ю. В.

КРИМІНАЛЬНІ ПРОСТУПКИ У СФЕРІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ	45
--	----

БАБИКА В. О.

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ЯК ЧИННИК ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	47
---	----

БАБКО Н. М.

ОСОБЛИВОСТІ МАРКЕТИНГУ В БАНКІВСЬКІЙ СФЕРІ	49
--	----

БАНДУРКА С. С.

ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	51
--	----

БАРАНОВА В. В.

ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ НАЦІОНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА	53
--	----

ВНУКОВА Н. М.

ЗАХОДИ ВПЛИВУ НБУ З ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ В ЕКОНОМІКО-ПРАВОВОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ БЕЗПЕКИ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ	55
---	----

ГАВРИЛЮК Ю. М.

ГЕОКУЛЬТУРНА ЕКОНОМІКА – ОСНОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ.....	58
--	----

ГЕТМАНЕЦЬ О. П.,

ДЕНИСОВ А. І.

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПОДОЛАННЯ ЗАГРОЗ У СФЕРІ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ	60
--	----

ГЛАДКОВА О. В.,

СВИНАРЕНКО Т. І.

БЮДЖЕТНА БЕЗПЕКА РЕГІОНУ ЯК СКЛАДОВА БЮДЖЕТНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ.....	64
--	----

та 2014 років, які вирізнялись незадовільним рівнем економічної безпеки. У 2009 році зниження рівня економічної безпеки обумовлювалось погіршенням оціночних показників за всіма показниками соціально-економічного розвитку. Беззаперечним видається висновок, що зміна рівня економічної безпеки відбувається під впливом цілої низки різноманітних чинників.

Список бібліографічних посилань

1. Бойко Т.В. Актуальні проблеми економічної безпеки України. URL: <http://library.kr.ua/orhus/bojko.pdf> (дата звернення: 01.04.2021).

2. Амитан В. Экономическая безопасность: понятие, концепция. *Прометей*: регіональний зб. наук. пр. з економіки. Донецьк: Юго-Восток, 2000. 333 с.

УДК 336.71.078.3:[330:004](477)

Наталія Миколаївна ВНУКОВА,

доктор економічних наук, професор,

професор кафедри банківської справи і фінансових послуг

Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця;

Науково-дослідний інститут правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України;

ORCID:<https://orcid.org/0000-0002-1354-4838>

ЗАХОДИ ВПЛИВУ НБУ З ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ В ЕКОНОМІКО-ПРАВОВОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ БЕЗПЕКИ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Актуальність. 2020 року в Україні запроваджено новий антилегалізаційний Закон [1]. Суб'єктом державного фінансового моніторингу виступає НБУ відносно банків і небанківських фінансових установ (крім недержавних пенсійних фондів). Особливістю цього Закону є запровадження міжнародних стандартів ФАТФ, зокрема, ризик-орієнтованого підходу та посилення заходів впливу[2].

Зміни, які відбулись в системі фінансового моніторингу, НБУ імплементував з 07.10.2020 року у Положення про застосування заходів впливу [3,4].

Мета - визначення взаємозв'язку між результативністю заходів впливу з фінансового моніторингу для забезпечення безпеки економіки, і зокрема, цифрової.

Економіко-правове забезпечення впровадження цього документу полягає у поступовому переході від практики застосування інструменту оцінки ризику до визначення стану належної системи управління ризиками

в умовах цифрової економіки.. Тому змінено перелік ознак ризикової діяльності з питань фінмоніторингу.

Перспективним інструментом економіко-правового забезпечення є можливість застосовувати банком за порушення законодавства з питань фінмоніторингу письмову угоду. Національний банк доповнив порядок укладення письмової угоди з банком відповідно до змін у статті 73 Закону України "Про банки і банківську діяльність". Неодмінною умовою укладення будь-якої письмової угоди з банком є грошове зобов'язання, мінімальна сума якого становитиме 1 тис. неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, а для угоди з питань фінансового моніторингу – 25% від розрахункової суми штрафу, якщо вона дорівнюватиме 2 млн грн і більше. Письмова угода також має містити інформацію про порушення законодавства в діяльності банку та/або здійснення ним ризикової діяльності та їх визнання банком, а також розрахункову суму штрафу для угод із питань фінансового моніторингу. У ній можуть бути зафіксовані дії суб'єкта первинного фінансового моніторингу до забезпечення безпеки як власної діяльності, так і взаємодії з клієнтами.

У зазначеному Положенні [3,4] переглянуті розміри штрафів за порушення банком законодавства з питань фінмоніторингу, а також видів таких порушень. Максимальний розмір штрафу за порушення вимог законодавства з питань фінмоніторингу – до 7 950 тис. неоподатковуваних мінімумів доходів громадян – узгоджено зі змінами в статті 73 Закону України "Про банки і банківську діяльність".

Також унормовано відповідальність у вигляді штрафу за невиконання банком вимог нормативно-правових актів Національного банку у сфері моніторингу, ефективності персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій). Все це свідчить про безпекову складову регулювання діяльності фінансових установ.

Як приклад, НБУ за результатами нагляду у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення за діяльністю банків та небанківських фінансових установ, а також валютного нагляду в березні 2021 року застосовував до АТ "Райффайзен Банк Аваль" захід впливу у вигляді письмового застереження. Зазначений захід впливу застосовано за порушення банком порядку зупинення фінансових операцій [5].

Аналогічно за порушення порядку зупинення фінансових операцій застосовано у лютому 2021 року захід впливу у вигляді письмового застереження до АТ КБ «ПриватБанк» [6].

Це все може свідчити про недоліки у загальній системі внутрішнього контролю з фінансового моніторингу за проведенням ризикових операцій і недостатній рівень автоматизації процедур аналізу, Як можна оцінити результативність заходів впливу з фінансового моніторингу для забезпечення

безпеки економіки, і зокрема, цифрової. Ці два приклади не надають відповіді на це питання, але з урахуванням того, що операції мали бути призупинені, що не відбулось, отже, можливий ланцюг перетворень був запущений, що в умовах цифрової економіки суттєво ускладнює пошук легалізованих коштів, отже, знижує забезпечення безпеки економіки.

Висновок: для визначення взаємозв'язку між результативністю заходів впливу з фінансового моніторингу для забезпечення безпеки економіки, і зокрема, цифрової, необхідно проаналізувати широкий перелік санкцій, які були застосовані НБУ протягом останнього року з початку реалізації закону про «спліт» та запровадження змін до фінансового моніторингу, щоб статистично підтвердити існуючий вплив.

Науково-практична новизна полягає у подальшому розвитку підходів до оцінки результативності заходів впливу НБУ на банки за порушення у сфері фінансового моніторингу для розробки заходів з безпечових питань щодо розвитку цифрової економіки, автоматизації моніторингових процедур для удосконалення економіко-правового забезпечення цього процесу.

Список бібліографічних посилань

1. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2020, № 25, ст.171.
2. Внукова, Н. Н. Риск-ориентированный подход в борьбе с отмыванием средств и финансированием терроризма в законодательстве Украины в соответствии с международными стандартами. *Борьба с преступностью: теория и практика* : тезисы докладов VIII Международной научно-практической конференции (Могилев, 23 апреля 2020 года). Могилев : Могилев. институт МВД, 2020. С. 33–36.
3. Про застосування Національним банком України заходів впливу: положення (затверджене Постановою правління НБУ 17.08.2012 № 346). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1590-12?#Text>
4. Про затвердження Змін до Положення про застосування Національним банком України заходів впливу: Постанова правління НБУ від 07.10.2020 № 139. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0139500-20#Text>
5. Національний банк у березні застосував до Райффайзен Банку Аваль захід впливу за порушення законодавства у сфері фінмоніторингу. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-u-berezni-zastosuvav-dorayffayzen-banku-aval-zahid-vplivu-za-porushennya-zakonodavstva-u-sferi-finmonitoringu>
6. У лютому застосовано до ПриватБанку захід впливу за порушення законодавства у сфері фінмоніторингу. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/ulyutomu-zastosovano-do-privatbanku-zahid-vplivu-za-porushennya-zakonodavstva-u-sferi-finmonitoringu>